

1.

ДОКЛАДЪ № 25709.

Ваше Величество,

На 24 октомври т. г. българският народъ начело със своята интелигенция се тъкми да отпразнува тържествено 50 годишнината отъ литературната дѣятельност на народния поетъ Иванъ Вазовъ. Този общенароденъ празникъ ще биде въ най-висока степень тържество на българския гений, тържество на националното българско творчество въ една отъ неговите най-високи форми. Защото Ив. Вазовъ, наредъ съ Петко Р. Славейковъ, Л. Каравеловъ и Христо Ботевъ е единъ отъ създателитѣ на новата българска художествена литература, чрѣзъ която ние сме се издигнали до висотата на съвременната култура и сме станали съпричастни на общочовѣшкия културенъ животъ въ неговите съвремени форми. По този начинъ тази 50 годишнина ще стане единъ общенароденъ аптеозъ на най-добрите наши национално-духовни цѣнности, въ името на които ние придобиваме право на зачитане въ съмейството на културните народи. Значението на този празникъ на българската култура става толкова поголѣмо, че той се пада въ този трагиченъ моментъ отъ историита на българския народъ, когато чрѣзъ заговоръ на алчни, насилици-съсѣди при съучастие на заслѣпени отъ побѣдитѣ си голѣми правдораздавачи България е жертва на най-грозното насилие и онеправдание въ името на клеветническото твърдѣние за некултурността на българския народъ.

Въ оцѣнка на това значение, което дѣлото на Ив. Вазовъ има като най-блѣскаво проявление на творческата способност на българския народъ, Народното събрание по мое предложение рѣши прѣзъ тази 50-та година отъ творчеството на поета да му се направи едно народно дарение отъ 100,000 лева и да освободи имотитѣ му отъ всѣкакви наложи. Пакъ по мой починъ и подъ контрола на повѣреното ми Министерство на народното просвѣщение е открита всенародна подписка за едно общенародно дарение. Обаче всички тѣзи почини за морално и материално награждаване на поета въ името на голѣмото негово историческо дѣло не могатъ да изчерпятъ цѣлата дань, която България му дѣлжи. Защото това дѣло е грамадно и обширно, каквото е всѣко дѣло, въ